

VLADIMÍR PÁRAL (*1932)
MILENCI A VRAZI (1969)

Páral, V.: Milenci a vrazi, nakladatelství Mladá Fronta, Praha, 1969, první vydání.

Děj knihy se odehrává v Ústí nad Labem v letech 1960 až 1980. Příběh je zaměřen na osudy nájemníků domu čp. 2000 – ve vypravování děje se střídá několik postav, ovšem za nejdůležitější postavu je považován mladý inženýr Borek Trojan. Autor ukazuje koloběh událostí, které se v podstatě neustále opakují – lidé se pořád domáhají nejrůznějších výhod a movitého bohatství, a ti, kteří tímto bohatstvím disponují, na ně shlížejí shora, s nadhledem a opovržením, i když museli často podstoupit stejně nepříjemnou cestu k jeho získání.

Hlavní postavy – Borek Trojan – Zpočátku mladý inženýr, který pracoval v továrně Kotex jako chemik. Dlužno říci, že v podstatě všichni aktéři příběhu měli s touto továrnou něco společného. Borek Trojan byl mladý, plný nadějí, učil se anglicky, ale byl také poměrně lhostejný. Již od začátku děje toužil po nějaké dívce, obzvlášť po Maddě Serafinové, lehké holce, která si z ničeho nedělala hlavu a bydlela ve stejném domě. Knížka sleduje děj Borka Trojana, který prožil milostný románek s manželkou podnikového ředitele, nakonec se sám stal ředitelem tohoto podniku, založil rodinu, byl bohatý a našel si milenkou. Zemřel celkovým tělesným vyčerpáním v náručí této milenkou, daleko od rodiny, od níž utekl.

V domě číslo popisné 2000 bydlelo několik nájemníků, ovšem jen jedni z nich byli nájemníky spokojenými. Byli to manželé Gráfovi, totiž Evžen a Zita se synem Romanem. To byla rodina ředitele státního podniku Kotex, která nikdy neměla problémy s penězi. Bydleli v čtyřpokojovém bytě - na rozdíl od ostatních nájemníků. Madda, Alex a Julda byli sourozenci Serafinovi. Alex byl podobně jako jeho sestra Madda velmi uvolněný, bezohledný a despotický, s ničím si nedělal starosti. Madda žila velmi lehkomyšlným životem, flirtovala s kdekým a nic jí nebylo svaté. Naproti nim stál Julda. Byl velmi ctnostný, vzdělaný co se týče náboženství a také byl velmi oddaný věřící. Neustále se snažil vstřípit svým sourozencům alespoň základy slušného chování a mravů. Bohužel se mu to nedařilo. Ve stejném domě bydlel také Borek Trojan, již zmíněný inženýr. Bydlel v takzvané „montércimře“, tedy v místnosti, situované ve sklepě, která byla určena pro dělníky, kteří pravidelně přijížděli do všech podniků, aby zde prováděli potřebné opravy či stavěli nové závodní haly. Posledními nájemníky byli Bogan a Jolana Tušlovi, kteří se zoufale snažili dostat z dívčí svobodárny. Jolana totiž čekala dítě a oba dva byli schopní udělat cokoli, aby dostali normální byt.

Jak již bylo řečeno, všichni obyvatelé zmiňovaného domu (kromě rodiny Gráfových) byli s bydlením velmi nespokojeni a dávali to patřičně najevo. Situace se dala do pohybu poté, co Julda zjistil, že jeho sestra, která obývala místnost se svým druhým bratrem, s ním spala. Madda šla tedy dočasně bydlit ke Gráfovým. V této rodině se sblížila s Romanem – nejmladším členem rodiny. Svedla ho a on, do té doby slušně vychovaný a uzavřený, jí podlehl a naivně se do ní zamiloval. Madda věděla, že on je jediný, který jí v životě miloval, ale po čase ho opustila – jako důvod rozchodu uvedla to, že jí její

bratr Julda vztah zakázal. Láskou zaslepený Roman v záchvatu vzteku Juldu zabil a byl odsouzen. Mezitím se Tušlovi snažili sehnat od podniku bydlení a neváhali použít jakýchkoli prostředků. Bogan podal na závod několik udání, načež si ho ředitel Gráf zavola k sobě a pod podmínkou, že všechna ta udání sám osobně urovná a dá do pořádku, dostane byt. A tak se Tušlovi odstěhovali. Na jejich místo, totiž dvoupokojovou dívčí svobodárnu, mělo zálusk hned několik nájemníků. Předně to byli Alex a Borek Trojan. Nastěhovali se do ní načerno.

Borkovi, který to se ženami nikdy moc neuměl, se konečně zadařilo. Dokázal se sblížit s manželkou ředitele Gráfa - Zitou. Za nějakou dobu se jejich vztah stal veřejným tajemstvím. Ovšem ve vztahu se nedalo moc hovořit o lásce, byl založený hlavně na sexuálním ukájení. O lásce se dalo hovořit snad jen ze Zitiny strany, protože když jí Borek oznámil, že by mu v životě jen překážela a rozešel se s ní, Zita se kvůli němu oběsila.

V příběhu se odehrává ještě několik paralelních příběhů. Například Alex Serafín svedl podnikovou doktorku Dášu Zíbrtovou, která si již ani nemyslela, že by mohla někdy navázat nějaký bližší citový vztah. Nejprve sice váhala mezi Alexem a jeho bratrem Juldou, který z ní chtěl udělat bytost pomáhající druhým (zejména dětem, které žily ve špatných podmínkách), ale Dáša se nakonec rozhodla pro přitažlivějšího Alexe. Byla na něm velmi závislá - ani jí nevadilo, že byl tak despotický, že si z ní udělal služku.

V určité části knihy autor „urychlil“ děj - tzn. ve zkratce popsal přibližně dvacet let života Borka Trojana. Borek se zamiloval do Jitky - dívky, která byla novou zaměstnankyní Kotexu. Brzy se vzali a započali svoji kariéru. Borek rychle profesně postupoval a za několik let se z něj stal ředitel státního podniku Kotex, podobně jako byl před tím Evžen Gráf. Za nějakou dobu se dokonce nastěhovali do stejného bytu, v domě číslo popisné 2000. Měli spolu dcerku Yvetu. Po nějakém čase začalo jejich manželství skřípat. Borkovu první nevěru však ve zdraví přežilo.

V tuto chvíli se události začaly nápadně podobat těm, které se udály před dvaceti lety. V domě se opět našli nájemníci, kteří se ze všech sil snažili na podniku vymoci nový byt; Borek si našel milenkou, což se opět stalo jakýmsi veřejným tajemstvím. Borek byl již velmi vyčerpaný, v minulosti toho sice udělal pro podnik opravdu mnoho, ale nyní se stal neperspektivním a zpátečnickým. Měl výpadky paměti a někteří jeho spolupracovníci mu začali jít po krku. Nakonec se rozhodl utéct se svojí sekretářkou - milenkou do Prahy. Zde zemřel, příčinou smrti bylo celkové vyčerpání organismu.